

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 2. mája 2012*

„Duševné vlastníctvo — Smernica 91/250/EHS — Právna ochrana počítačových programov — Článok 1 ods. 2 a článok 5 ods. 3 — Rozsah ochrany — Priama tvorba alebo prostredníctvom iného procesu — Počítačový program chránený autorským právom — Reprodukovanie funkcií prvého programu druhým programom bez prístupu k zdrojovému kódu prvého programu — Rozklad strojového kódu prvého počítačového programu — Smernica 2001/29/ES — Autorské práva a s nimi súvisiace práva v informačnej spoločnosti — Článok 2 písm. a) — Užívateľský manuál počítačového programu — Reprodukovanie v inom počítačovom programe — Porušenie autorského práva — Podmienka — Vyjadrenie vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora užívateľského manuálu“

Vo veci C-406/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Spojené kráľovstvo) z 2. augusta 2010 a doručený Súdnemu dvoru 11. augusta 2010, ktorý súvisí s konaním:

SAS Institute Inc.

proti

World Programming Ltd,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, A. Prechal, sudcovia R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, G. Arestis (spravodajca), A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen, M. Berger a E. Jarašiūnas,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 21. septembra 2011,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- SAS Institute Inc., v zastúpení: H. J. Carr, QC, M. Hicks a J. Irvine, barristers,
- World Programming Ltd, v zastúpení: M. Howe, QC, R. Onslow a I. Jamal, barristers, ktorých splnomocnil A. Carter-Silk, solicitor,
- španielska vláda, v zastúpení: N. Díaz Abad, splnomocnená zástupkyňa,

* Jazyk konania: angličtina.

— fínska vláda, v zastúpení: H. Leppo, splnomocnená zástupkyňa,
— vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: L. Seeboruth a C. Murrell, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci S. Malynicz, barrister,
— Európska komisia, v zastúpení: J. Samnadda, splnomocnená zástupkyňa,
po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 29. novembra 2011,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 ods. 2 a článku 5 ods. 3 smernice Rady 91/250/EHS zo 14. mája 1991 o právnej ochrane počítačových programov (Ú. v. ES L 122, s. 42; Mim. vyd. 17/001, s. 114), ako aj článku 2 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťami SAS Institute Inc. (ďalej len „SAS Institute“) a World Programming Ltd (ďalej len „WPL“) vo veci žaloby o porušenie práv, ktorú podala SAS Institute pre porušenie autorských práv k počítačovým programom a k užívateľským manuálom týkajúcim sa jej databázového informačného systému.

Právny rámec

Medzinárodná právna úprava

- 3 Podľa článku 2 ods. 1 dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel, podpísaného 9. septembra 1886 v Berne (revidovaného v Paríži 24. júla 1971) v znení zmien a doplnení z 28. septembra 1979 (ďalej len „Bernský dohovor“):

„Výraz ‚literárne a umelecké diela‘ zahŕňa všetky výtvary z literárnej... oblasti bez ohľadu na spôsob alebo formu ich vyjadrenia...“
- 4 Článok 9 Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (ďalej len „TRIPS“), ktorá tvorí prílohu 1 C Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie z Marakéša a ktorá bola schválená rozhodnutím Rady 94/800/ES z 22. decembra 1994 týkajúcim sa uzavretia dohôd v mene Európskeho spoločenstva, pokiaľ ide o záležitosti v rámci jeho kompetencie, ku ktorým sa dospelo na Uruguajskom kole multilaterálnych rokovaní (1986 – 1994) (Ú. v. ES L 336, s. 1; Mim. vyd. 11/021, s. 80), stanovuje:

„1. Členovia budú dodržiavať ustanovenia článkov 1 až 21 Bernského dohovoru (1971) a jeho príloh...

2. Ochrana autorských práv sa bude vzťahovať na vyjadrenie a nie na myšlienky, postupy, metódy činnosti alebo matematické pojmy ako také.“
- 5 Podľa článku 10 ods. 1 TRIPS:

„Počítačové programy, či už v zdrojovom alebo v strojovom kóde, budú chránené ako literárne diela podľa Bernského dohovoru...“

- 6 Článok 2 Zmluvy WIPO o autorskom práve prijatej v Ženeve 20. decembra 1996, ktorá s ohľadom na Európsku úniu nadobudla účinnosť 14. marca 2010 (Ú. v. EÚ L 32, s. 1), znie takto:

„Ochrana autorských práv sa vzťahuje na vyjadrenie a nie na myšlienky, postupy, spôsoby prevádzkovania alebo matematické koncepcie ako také.“

- 7 Podľa článku 4 tejto zmluvy:

„Počítačové programy sú chránené ako literárne diela podľa článku 2 Bernského dohovoru. Takáto ochrana sa uplatní na počítačové programy bez ohľadu na spôsob alebo formu ich vyjadrenia.“

Právna úprava Únie

Smernica 91/250

- 8 Odôvodnenie 3, 7, 8, 14, 15, 17, 18, 21 a 23 smernice 91/250 stanovujú:

„[3] keďže počítačové programy zohrávajú neustále dôležitejšiu úlohu v mnohých priemyselných odvetviach a z tohto dôvodu možno predpokladať že technológia počítačových programov má základný význam pre rozvoj priemyslu v spoločnosti;

...

[7] keďže na účely tejto smernice pojem ‚počítačový program‘ zahŕňa programy v akejkoľvek forme vrátane tých, ktoré sú včlenené do technického vybavenia počítača (hardvéru); tento pojem zahŕňa aj prípravnú koncepčnú prácu vedúcu k vyvinutiu počítačového programu za podmienky, že na základe jej povahy bude možné v neskoršom štádiu vytvoriť počítačový program;

[8] keďže kritériá používané na určenie, či je počítačový program originálny alebo nie, by nemali zahŕňať žiadne skúšky kvalitatívnych alebo estetických vlastností programu;

...

[14] keďže v súlade [so zásadou, že len vyjadrenie počítačového programu je chránené autorským právom, pričom] myšlienky a princípy, ktoré tvoria základ logiky, algoritmov a programovacích jazykov, [nie sú] chránené autorským právom podľa tejto smernice;

[15] keďže v súlade s právnymi predpismi a súdnej praxe členských štátov, ako aj s medzinárodnými zmluvami o autorských právach, je autorskými právami chránené vyjadrenie týchto myšlienok a princíпов;

...

[17] keďže výlučné práva autora zabrániť neoprávnenému rozmnožovaniu jeho diela treba podriaďiť obmedzenej výnimke umožňujúcej pri počítačovom programe vyhotovenie rozmnoženiny technicky potrebnej na využívanie tohto programu jeho oprávneným nadobúdateľom; [, a – *neoficiálny preklad*] keďže to znamená, že konania spočívajúce v zavádzaní a prevádzke potrebnej na využívanie oprávnene nadobudnutej rozmnoženiny programu a konania na účely opravy jeho chýb nesmú byť zmluvne zakázané, ak nie je osobitne zmluvne dohodnuté inak, najmä v prípade predaja rozmnoženiny programu; akékoľvek iné konania potrebné na využívanie rozmnoženiny programu môžu byť jej oprávneným nadobúdateľom uskutočnené v súlade so zamýšľaným účelom;

[18] keďže osobe, ktorá má právo používať počítačový program, nemožno brániť v činnosti potrebnej na skúmanie, štúdium alebo testovanie fungovania programu za podmienky, že tieto činnosti neohrozujú [neporušujú – *neoficiálny preklad*] autorské právo k programu;

...

[21] keďže z tohto dôvodu treba ustanoviť, že len za týchto obmedzených okolností je vyhotovovanie rozmnoženiny a prekladu osobou, ktorá má právo používať rozmnoženinu programu, alebo v jej mene oprávnené a zodpovedá dobrým mravom, a preto nevyžaduje súhlas nositeľa práv;

...

[23] keďže takáto výnimka autorových výlučných práv nemôže byť použitá tak, že by spôsobila ujmu oprávneným záujmom nositeľa práv alebo, že by ohrozila zvyčajné využívanie programu“.

9 Článok 1 smernice 91/250 nazvaný „Predmet ochrany“ stanovuje:

„1. V súlade s ustanoveniami tejto smernice členské štáty chránia počítačové programy podľa autorského práva ako literárne diela v zmysle Bernskej dohody o ochrane literárnych a umeleckých diel. Na účely tejto smernice zahŕňa pojem ‚počítačové programy‘ aj ich prípravný koncepčný materiál.

2. Ochrana podľa tejto smernice sa vzťahuje na vyjadrenia počítačového programu v akejkoľvek forme. Myšlienky a princípy, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok počítačového programu, vrátane tých, ktoré sú podkladom ich rozhrania, nie sú podľa tejto smernice chránené autorským právom.

3. Počítačový program je chránený, ak je pôvodný v tom zmysle, že je autorovým vlastným duševným výtvorom. Žiadne iné kritériá na určenie možnej ochrany sa nepoužívajú.“

10 Článok 4 nazvaný „Úkony podliehajúce obmedzeniam“ v písmenách a) a b) stanovuje:

„S výnimkou ustanovení článkov 5 a 6 zahŕňajú výlučné práva nositeľa práv v zmysle článku 2 právo robiť alebo povoľovať:

a) trvalé alebo dočasné rozmnoženiny počítačového programu akýmikoľvek prostriedkami a v akejkoľvek forme, čiastočne alebo v celku. Ak si zavedenie, predvedenie, prevádzka, prenos alebo uloženie počítačového programu vyžaduje takú rozmnoženinu, na takéto úkony sa vyžaduje súhlas zo strany nositeľa práva;

b) preklad, spracovanie, úpravu a každú inú zmenu počítačového programu a rozmnožovanie takto vzniknutých programov bez toho, aby tým boli dotknuté práva osoby, ktorá mení program“.

11 Článok 5 smernice 91/250, ktorý stanovuje výnimky z úkonov podliehajúcich obmedzeniam, znie:

„1. Ak nie sú osobitné zmluvné ustanovenia, úkony uvedené v článku 4 písm. a) a b) nevyžadujú súhlas nositeľa práv, ak ide o úkony potrebné na použitie počítačového programu oprávneným nadobúdateľom v súlade so zamýšľaným účelom, vrátane opravy chýb.

...

3. Osoba, ktorá má právo používať rozmnoženinu počítačového programu, je oprávnená bez súhlasu nositeľa práva tento program skúmať, študovať alebo skúšať jeho fungovanie na účely zistenia myšlienok a princípov, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok programu, ak tak činí pri niektorom z úkonov zavádzania, predvedenia, prevádzkovania, prenášania alebo ukladania, ktoré je oprávnená vykonať.“

12 Článok 6 tejto smernice týkajúci sa rozkladu stanovuje:

„1. Súhlas nositeľa práva sa nevyžaduje tam, kde rozmnožovanie alebo preklad jeho formy v zmysle článku 4 písm. a) a b) sú nevyhnutné na získanie informácie potrebnej na dosiahnutie stykovej prevádzkovej schopnosti (interoperability) nezávisle vytvoreného počítačového programu a inými programami, za podmienky, že sú splnené nasledujúce predpoklady:

- a) tieto úkony uskutočňuje nadobúdateľ licencie alebo iná osoba, ktorá má právo používať rozmnoženinu počítačového programu, alebo osoba oprávnená tak konať ich menom;
- b) informácie potrebné na dosiahnutie stykovej prevádzkovej schopnosti (interoperability) nebola osobám uvedeným pod písm. a) skôr ľahko a rýchlo dostupná; a
- c) tieto úkony sú obmedzené na tie časti pôvodného programu, ktoré sú potrebné na dosiahnutie prevádzkovej schopnosti (interoperability).

2. Ustanovenia odseku 1 nedovoľujú, aby informácia získaná ich uplatnením:

- a) bola použitá na iné ciele, ako na dosiahnutie prevádzkovej schopnosti (interoperability) nezávisle vytvoreného počítačového programu;
- b) bola poskytnutá iným, s výnimkou prípadov, keď je to potrebné na dosiahnutie prevádzkovej schopnosti (interoperability) nezávisle vytvoreného počítačového programu;
- c) bola využitá na vývoj, výrobu alebo odbyt počítačového programu v podstate podobného v jeho vyjadrení, alebo na akékoľvek iné úkony, ktoré porušujú autorské právo.

3. V súlade s ustanoveniami Bernskej dohody o ochrane literárnych a umeleckých diel nesmú byť ustanovenia tohto článku vykladané tak, že dovoľujú, aby bol použitý spôsobom, ktorý je neodôvodnene na ujmu oprávnených záujmov nositeľa práv, alebo ktorý je v rozpore so zvyčajným využívaním počítačového programu.“

- 13 V súlade s článkom 9 smernice 91/250 sa ustanovenia danej smernice nedotýkajú žiadnych iných právnych úprav vzťahujúcich sa najmä na patentové právo, ochranné známky, nekalú súťaž, obchodné tajomstvo, ochranu polovodičových výrobkov ani zmluvné právo. Všetky zmluvné ustanovenia, ktoré sú v rozpore s článkom 6 alebo s výnimkami stanovenými v článku 5 ods. 2 a 3 tejto smernice, sú od počiatku neplatné.

Smernica 2001/29

- 14 Podľa odôvodnenia 20 smernice 2001/29 je táto smernica založená na princípoch a pravidlách, ktoré už boli stanovené smernicami platnými v tejto oblasti, najmä smernicou 91/250. Smernica 2001/29 tieto princípy a pravidlá ďalej rozvíja a posúva ich do kontextu informačnej spoločnosti.

15 Článok 1 smernice 2001/29 stanovuje:

„1. Táto smernica sa týka právnej ochrany autorských práv a s nimi súvisiacich práv v rámci vnútorného trhu s osobitným dôrazom na informačnú spoločnosť.

2. S výnimkou prípadov uvedených v článku 11 sa táto smernica nezaobrá a žiadnym spôsobom neovplyvňuje existujúce ustanovenia spoločenstva súvisiace s:

- a) právnou ochranou počítačových programov;

...“

16 Podľa článku 2 písm. a) smernice 2001/29:

„Členské štáty ustanovia výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať priame alebo nepriame, dočasné alebo trvalé rozmnožovanie akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, v celku alebo v časti:

a) pre autorov k ich dielam...”

Vnútroštátna právna úprava

17 Smernice 91/250 a 2001/29 boli prebraté do vnútroštátneho právneho poriadku zákonom o autorskom práve, dizajnoch a patentoch z roku 1988 (Copyright, Designs and Patents Act 1988), ktorý bol zmenený a doplnený predpismi o autorskom práve (počítačových programoch) z roku 1992 [Copyright (Computer Programs) Regulations 1992] a predpismi o autorskom práve a súvisiacich právach z roku 2003 (Copyright and Related Rights Regulations 2003, ďalej len „zákon z roku 1988“).

18 § 1 ods. 1 písm. a) zákona z roku 1988 stanovuje, že autorské právo je majetkové právo, ktoré sa viaže k pôvodným literárnym, dramatickým, hudobným alebo umeleckým dielam. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) až d) tohto zákona „literárne dielo“ znamená akékoľvek dielo, ktoré nie je dramatickým alebo hudobným dielom a je vyjadrené písmom, ústnym prednesom alebo spevom, najmä tabuľka alebo kompilácia, ktorá nie je databázou, počítačový program, prípravný koncepčný materiál počítačového programu a databáza.

19 § 16 ods. 1 písm. a) uvedeného zákona stanovuje, že nositeľ autorského práva k dielu má výhradné právo vyhotovovať rozmnoženiny diela.

20 Podľa § 16 ods. 3 písm. a) a b) zákona z roku 1988 obmedzenie konania týkajúceho sa diela, ktoré vyplýva z autorského práva, platí v súvislosti s dielom ako celkom alebo ktoroukoľvek podstatnou časťou diela bez ohľadu na to, či sa uskutočňuje priamo alebo nepriamo.

21 Podľa § 17 ods. 2 uvedeného zákona vyhotovovanie rozmnoženiny literárneho, dramatického, hudobného alebo umeleckého diela znamená, že kópia diela je zachytená v akejkoľvek hmotnej podobe. Takéto zachytenie zahŕňa uloženia diela na akomkoľvek médiu elektronickými prostriedkami.

22 § 50BA ods. 1 zákona z roku 1988 stanovuje, že porušením autorského práva nie je, ak oprávnený používateľ kópie počítačového programu skúma, študuje alebo skúša jeho fungovanie na účely zistenia myšlienok a princípov, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok programu, a tak koná v rámci zavádzania, predvedenia, prevádzkovania, prenášania alebo ukladania počítačového programu, na ktoré je tento používateľ oprávnený. § 50BA ods. 2 tohto zákona stanovuje, že ak je konanie podľa odseku 1 uvedeného paragrafu povolené, nie je rozhodujúce, či je v dohode obsiahnuté akékoľvek ustanovenie alebo podmienka, ktorej cieľom je zakázať alebo obmedziť toto konanie.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

23 SAS Institute je spoločnosť, ktorá vyvíja analytický softvér. Za obdobie 35 rokov vyvinula integrovaný súbor počítačových programov, ktorý používateľom umožňuje vykonávať široké spektrum činností pri spracovaní a analýze údajov, najmä v oblasti štatistických analýz (ďalej len „systém SAS“). Hlavná súčasť systému SAS, nazývaná „Base SAS“, umožňuje používateľom písať a používať svoje vlastné aplikačné programy, ktorých cieľom je prispôsobiť systém SAS na spracovanie ich údajov (skripty). Tieto skripty sú napísané v jazyku, ktorý je špecifický pre systém SAS (ďalej len „jazyk SAS“).

- 24 Spoločnosť WPL sa domnievala, že existoval potenciálny trh pre alternatívny softvér, ktorý by dokázal vykonávať aplikačné programy napísané v jazyku SAS. WPL teda vytvorila „World Programming System“, ktorý mal čo najviac napodobniť funkcionality modulov SAS, v tom zmysle, že až na malé výnimky sa snažila zabezpečiť, aby rovnaké vstupy viedli k rovnakým výstupom. To umožnilo používateľom systému SAS, aby vo „World Programming System“ spúšťali skripty, ktoré vyvinuli pre použitie so systémom SAS.
- 25 High Court of Justice (England & Wales) spresnil, že nie je preukázané, že by WPL mala prístup k zdrojovému kódu modulov SAS, že by skopírovala ktorúkoľvek časť tohto zdrojového kódu alebo že by skopírovala ktorúkoľvek časť štrukturálnej koncepcie tohto zdrojového kódu.
- 26 Uvádza tiež, že už dva sudy v iných sporoch rozhodli, že nepredstavuje porušenie autorského práva k zdrojovému kódu počítačového programu, ak konkurent nositeľa autorského práva študuje, ako program funguje, a následne napíše svoj vlastný program s cieľom napodobniť jeho funkcionality.
- 27 SAS Institute spochybňuje tento prístup, a preto podala žalobu na súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. SAS Institute spoločnosti WPL najmä vytýka, že:
- pri vytváraní „World Programming System“ skopírovala manuály k systému SAS, ktoré zverejnila SAS Institute, a tým porušila jej autorské právo k týmto manuálom,
 - tým nepriamo skopírovala počítačové programy, ktoré obsahujú moduly SAS, čím porušila jej autorské právo k týmto modulom,
 - použila verziu systému SAS nazvanú „Learning Edition“ v rozpore s licenčnými podmienkami vzťahujúcimi sa na túto verziu a so záväzkami prijatými pri prijatí licencie pre túto verziu, ako aj jej autorské právo k tejto verzii a
 - pri vytváraní svojho vlastného manuálu porušila autorské právo k manuálom systému SAS.
- 28 Za týchto okolností High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky.
- „1. Ak je počítačový program (ďalej len ‚prvý program‘) chránený autorským právom ako literárne dielo, má sa článok 1 ods. 2 [smernice 2001/29] vykladať v tom zmysle, že nie je porušením autorského práva k prvému programu, ak konkurent nositeľa autorského práva bez prístupu k zdrojovému kódu prvého programu, či už priamo alebo prostredníctvom procesu, akým je dekompilácia strojového kódu, vytvorí iný program (ďalej len ‚druhý program‘), ktorý reprodukuje funkcie prvého programu?
2. Má na odpoveď na [prvú] otázku... vplyv ktorýkoľvek z týchto faktorov:
- a) povaha alebo rozsah funkcionality prvého programu;
 - b) povaha alebo rozsah odbornosti, duševného úsilia a práce, ktoré vynaložil autor prvého programu na vytvorenie funkcionality prvého programu;
 - c) miera podrobnosti, v akej boli prebraté funkcionality prvého programu do druhého programu;
 - d) skutočnosť, že zdrojový kód druhého programu reprodukuje aspekty zdrojového kódu prvého programu v rozsahu, ktorý presahuje rámec toho, čo bolo úplne nevyhnutné na dosiahnutie rovnakej funkcionality, ako má prvý program?

3. Ak prvý program interpretuje a vykonáva aplikačné programy napísané používateľmi prvého programu v programovacom jazyku vytvorenom autorom prvého programu, ktorý obsahuje kľúčové slová vytvorené alebo vybrané autorom prvého programu a syntax vytvorenú autorom prvého programu, má sa článok 1 ods. 2 [smernice 2001/29] vykladať v tom zmysle, že nie je porušením autorského práva k prvému programu, ak je druhý program napísaný tak, aby interpretoval a vykonával tieto aplikačné programy s použitím rovnakých kľúčových slov a rovnakej syntaxe?
4. Ak prvý program číta údaje z dátových súborov v osobitnom formáte vytvorenom autorom prvého programu a zapisuje údaje do takých istých dátových súborov, má sa článok 1 ods. 2 [smernice 2001/29] vykladať v tom zmysle, že nie je porušením autorského práva k prvému programu, ak je druhý program napísaný tak, že číta údaje z dátových súborov v rovnakom formáte a zapisuje údaje do takých istých dátových súborov?
5. Má na odpoveď na [prvú, tretiu a štvrtú] otázku[u]... nejaký vplyv skutočnosť, že autor druhého programu vytvoril druhý program na základe:
 - a) skúmania, študovania a skúšania fungovania prvého programu alebo
 - b) čítania manuálu vytvoreného a zverejneného autorom prvého programu, ktorý opisuje funkcie prvého programu (ďalej len „manuál“), alebo
 - c) na základe oboch skutočností uvedených v písmenách a) a b)?
6. Ak má niekto právo používať rozmnoženinu prvého programu na základe licencie, má sa článok 5 ods. 3 [smernice 91/250] vykladať v tom zmysle, že držiteľ licencie je oprávnený bez súhlasu nositeľa práva vykonávať úkony zavádzania, predvedenia, prevádzkovania, prenášania alebo ukladania programu s cieľom skúmať, skúšať alebo študovať fungovanie prvého programu na účely zistenia myšlienok a princípov, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok tohto programu, ak licencia povoľuje jej držiteľovi vykonávať úkony zavádzania, predvedenia, prevádzkovania, prenášania alebo ukladania prvého programu pri jeho používaní na konkrétny účel povolený licenciou, ale úkony vykonané s cieľom skúmať, študovať alebo skúšať prvý program presahujú cieľ povolený licenciou?
7. Má sa článok 5 ods. 3 [smernice 91/250] vykladať v tom zmysle, že úkony skúmania, študovania alebo skúšania fungovania prvého programu sa majú považovať za úkony vykonávané na účely zistenia myšlienok a princípov, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok prvého programu, ak sa vykonávajú s cieľom:
 - a) zistiť, ako prvý program funguje, najmä zistiť podrobnosti, ktoré nie sú opísané v manuáli, na účely napísania druhého programu spôsobom uvedeným v [prvej] otázke...;
 - b) zistiť, ako prvý program interpretuje a vykonáva príkazy napísané v programovacom jazyku, ktoré interpretuje a vykonáva (pozri [tretiu] otázku...);
 - c) zistiť formáty dátových súborov, do ktorých prvý program zapisuje údaje alebo z ktorých číta údaje (pozri [štvrtú] otázku...);
 - d) porovnať fungovanie druhého programu s prvým programom na účely zistenia dôvodov, pre ktoré je ich fungovanie odlišné, a na zlepšenie fungovania druhého programu;
 - e) vykonať paralelné testy prvého programu a druhého programu na účely porovnania ich výstupov počas vývoja druhého programu, najmä spúšťaním rovnakých testovacích skriptov v prvom aj druhom programe;

- f) zistiť výstup logovacieho súboru generovaného prvým programom na účely vytvorenia logovacieho súboru, ktorý má rovnakú alebo podobnú formu;
 - g) zabezpečiť, aby prvý program poskytoval výstupné údaje (konkrétne údaje, ktoré priradujú poštové smerovacie čísla k jednotlivým štátom Spojených štátov amerických) na účely zistenia, či tieto údaje zodpovedajú úradným databázam s takýmito údajmi, a ak im nezodpovedajú, na účely naprogramovania druhého programu tak, aby pri zadaní rovnakých vstupných údajov reagoval rovnako ako prvý program.
8. Ak je manuál chránený autorským právom ako literárne dielo, má sa článok 2 písm. a) [smernice 2001/29] vykladať v tom zmysle, že je porušením autorského práva k manuálu, ak autor druhého programu reprodukuje alebo reprodukuje v podstatnej miere v druhom programe ktorýkoľvek z týchto prvkov opísaných v manuáli:
- a) výber štatistických operácií, ktoré boli použité v prvom programe;
 - b) matematické vzorce použité v manuáli na opis týchto operácií;
 - c) konkrétne príkazy alebo kombinácie príkazov, ktorými možno tieto operácie vyvolať;
 - d) voľby, ktoré autor prvého programu poskytol k jednotlivým príkazom;
 - e) kľúčové slová a syntax, ktoré rozpoznáva prvý program;
 - f) predvolené hodnoty, ktoré sa autor prvého programu rozhodol použiť v prípade, ak používateľ nešpecifikuje konkrétny príkaz alebo voľbu;
 - g) počet opakovaní, ktoré prvý program vykoná za určitých okolností?
9. Má sa článok 2 písm. a) [smernice 2001/29] vykladať v tom zmysle, že je porušením autorského práva k manuálu, ak autor druhého programu reprodukuje alebo reprodukuje v podstatnej miere v manuáli, ktorý opisuje druhý program, kľúčové slová a syntax, ktoré rozpoznáva prvý program?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej až piatej otázke

- 29 Týmto otázkami sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 1 ods. 2 smernice 91/250 vykladať v tom zmysle, že funkcionálna počítačového programu, ako aj programovací jazyk a formát dátových súborov používaných v rámci počítačového programu na využívanie niektorých jeho funkcií predstavujú formu vyjadrenia tohto programu a z tohto dôvodu môžu byť chránené autorským právom k počítačovým programom podľa uvedenej smernice.
- 30 Podľa článku 1 ods. 1 smernice 91/250 sú počítačové programy chránené autorským právom ako literárne diela v zmysle Bernského dohovoru.
- 31 Odsek 2 tohto článku rozširuje túto ochranu na počítačový program vyjadrený v akejkoľvek forme. Spresňuje však, že myšlienky a princípy, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok počítačového programu, vrátane prvkov, ktoré tvoria základ jeho rozhraní, nie je podľa tejto smernice chránený autorským právom.

- 32 Odôvodnenie 14 smernice 91/250 v tejto súvislosti potvrdzuje, že je v súlade so zásadou, podľa ktorej len vyjadrenie počítačového programu je chránené autorským právom, ak myšlienky a princípy, ktoré tvoria základ logiky, algoritmov a programovacích jazykov, nie sú podľa tejto smernice chránené autorským právom. Z odôvodnenia 15 vyplýva, že v súlade s právnymi predpismi a so súdnou praxou členských štátov, ako aj v súlade s medzinárodnými zmluvami o autorských právach, je autorskými právami chránené vyjadrenie týchto myšlienok a princípov.
- 33 Pokiaľ ide o medzinárodné právo, tak článok 2 Zmluvy WIPO o autorskom práve, ako aj článok 9 ods. 2 TRIPS stanovujú, že ochrana autorských práv sa vzťahuje na vyjadrenie, a nie na myšlienky, postupy, spôsoby prevádzkovania alebo matematické koncepcie ako také.
- 34 Článok 10 ods. 1 TRIPS stanovuje, že počítačové programy, či už v zdrojovom alebo v strojovom kóde, budú chránené ako literárne diela podľa Bernského dohovoru.
- 35 V rozsudku, ktorý bol vyhlásený po podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania v prejednávanej veci, podal Súdny dvor výklad článku 1 ods. 2 smernice 91/250 v tom zmysle, že predmetom ochrany poskytovanej touto smernicou je počítačový program vyjadrený v akejkoľvek forme, ktorá umožňuje jeho rozmnoženie v rôznych počítačových kódach, akými sú zdrojový a strojový kód (rozsudok z 22. decembra 2010, Bezpečnostní softwarová asociace, C-393/09, Zb. s. I-13971, bod 35).
- 36 Podľa druhej vety odôvodnenia 7 smernice 91/250 pojem „počítačový program“ zahŕňa aj prípravné koncepčné práce vedúce k vyvinutiu počítačového programu pod podmienkou, že na základe ich povahy bude možné v neskoršom štádiu vytvoriť počítačový program.
- 37 Predmetom ochrany podľa smernice 91/250 sú formy vyjadrenia počítačového programu, ale aj prípravné koncepčné práce vedúce k rozmnoženiu alebo neskoršiemu vytvoreniu takého programu (rozsudok Bezpečnostní softwarová asociace, už citovaný, bod 37).
- 38 Súdny dvor na základe toho dospel k záveru, že zdrojový a strojový kód počítačového programu sú vyjadrením počítačového programu, a preto si zasluhujú autorsko-právnu ochranu k počítačovým programom podľa článku 1 ods. 2 smernice 91/250. Čo sa však týka grafického užívateľského rozhrania, Súdny dvor naopak rozhodol, že toto rozhranie nedovoľuje rozmnožovať počítačový program, ale predstavuje len jeho prvok, prostredníctvom ktorého užívateľ využíva funkcie uvedeného programu (rozsudok Bezpečnostní softwarová asociace, už citovaný, body 34 a 41).
- 39 Na základe týchto úvah treba konštatovať, že pokiaľ ide o prvky počítačového programu, ktoré sú predmetom prvej až piatej otázky, ani funkcionality počítačového programu, ani programovací jazyk a formát dátových súborov používaných v rámci počítačového programu na využívanie niektorých jeho funkcií nepredstavujú formu vyjadrenia tohto programu v zmysle článku 1 ods. 2 smernice 91/250.
- 40 Ako totiž uviedol generálny advokát v bode 57 svojich návrhov, ak by bola prípustná ochrana funkcionality počítačového programu autorským právom, umožnila by sa monopolizácia myšlienok na úkor technického pokroku a priemyselného rozvoja.
- 41 Navyše z bodu 3.7 dôvodovej správy k návrhu smernice 91/250 [COM (88) 816] vyplýva, že hlavnou výhodou autorsko-právnej ochrany počítačových programov je, že táto ochrana sa vzťahuje len na individuálne vyjadrenie diela, a tak ponecháva iným autorom potrebný priestor na vytváranie podobných, či dokonca totožných programov, ak nekopírujú iné programy.
- 42 Pokiaľ ide o programovací jazyk a formát dátových súborov používaných v rámci počítačového programu na interpretovanie a vykonávanie aplikačných programov napísaných používateľmi, ako aj na čítanie a zápis údajov v špecifickom formáte dátových súborov, ide o prvky tohto programu, prostredníctvom ktorých používatelia využívajú niektoré jeho funkcie.

- 43 V tejto súvislosti treba spresniť, že ak tretia osoba získa časť strojového alebo zdrojového kódu týkajúceho sa programovacieho jazyka alebo formátu dátových súborov použitých v rámci počítačového programu a vytvorí pomocou tohto kódu podobné prvky v rámci svojho vlastného počítačového programu, takéto konanie možno považovať za čiastočné vyhotovenie rozmnoženiny v zmysle článku 4 písm. a) smernice 91/250.
- 44 Ako pritom vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, WPL nemala prístup k zdrojovému kódu programu SAS Institute a nevykonala ani dekompiláciu strojového kódu tohto programu. Pomocou skúmania, študovania a skúšania modulov programu SAS Institute sa spoločnosti WPL podarilo prebrať funkcionality tohto programu tým, že použila rovnaký programovací jazyk a rovnaký formát dátových súborov.
- 45 Navyše treba uviesť, že konštatovanie uvedené v bode 39 tohto rozsudku nemôže mať vplyv na tú skutočnosť, že jazyk SAS a formát dátových súborov SAS Institute môžu byť ako diela chránené autorským právom podľa smernice 2001/29, ak sú autorovým vlastným duševným výtvorom (pozri rozsudok *Bezpečnostní softwarová asociace*, už citovaný, body 44 až 46).
- 46 Na prvú až piatu otázku je teda potrebné odpovedať, že článok 1 ods. 2 smernice 91/250 sa má vykladať v tom zmysle, že ani funkcionality počítačového programu, ani programovací jazyk a formát dátových súborov používaných v rámci počítačového programu na využívanie niektorých jeho funkcií nepredstavujú formu vyjadrenia tohto programu a z tohto dôvodu nie sú chránené autorským právom k počítačovým programom podľa uvedenej smernice.

O šiestej a siedmej otázke

- 47 Týmito otázkami sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 5 ods. 3 smernice 91/250 vykladať v tom zmysle, že osoba, ktorá získala rozmnoženinu počítačového programu na základe licencie, je oprávnená bez súhlasu nositeľa autorského práva k tomuto programu uvedený program skúmať, študovať alebo skúšať jeho fungovanie na účely zistenia myšlienok a princípov, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok programu, ak vykonáva úkony, na ktoré sa vzťahuje daná licencia s cieľom, ktorým prekračuje rámec stanovený touto licenciou.
- 48 V konaní vo veci samej z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že spoločnosť WPL si zakúpila rozmnoženinu výučbovej verzie programu SAS Institute, ktoré jej boli poskytnuté v licencií „kliknutím“, podľa ktorej sa vyžadovalo, aby nadobúdateľ skôr, než získa prístup k softvéru, akceptoval licenčné podmienky. Licenčné podmienky obmedzujú licenciu na nevýrobné účely. Podľa vnútroštátneho súdu spoločnosť WPL používala viaceré rozmnoženiny výučbovej verzie programu SAS Institute s cieľom vykonať úkony, ktoré prekračovali rozsah predmetných licencií.
- 49 Preto sa uvedený súd pýta, či účely, na aké sa fungovanie počítačového programu študuje alebo skúma, môžu ovplyvniť, či sa osoba, ktorá získala licenciu, môže odvolávať na výnimku podľa článku 5 ods. 3 smernice 91/250.
- 50 Na základe znenia tohto ustanovenia treba v prvom rade uviesť, že držiteľ licencie je oprávnený skúmať, študovať alebo skúšať fungovanie počítačového programu na účely zistenia myšlienok a princípov, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok programu.
- 51 V tomto ohľade sa článok 5 ods. 3 smernice 91/250 snaží zabezpečiť, aby si nositeľ autorského práva nemohol prostredníctvom licenčnej zmluvy chrániť myšlienky a princípy, na ktorých je akýkoľvek prvok programu založený.

- 52 Toto ustanovenie sa teda pripája k základnej zásade uvedenej v článku 1 ods. 2 smernice 91/250, v súlade s ktorou sa ochrana podľa tejto smernice vzťahuje na vyjadrenie počítačového programu v akejkoľvek forme a že myšlienky a princípy, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok počítačového programu, nie sú podľa tejto smernice chránené autorským právom.
- 53 V článku 9 ods. 1 smernice 91/250 sa navyše dodáva, že všetky zmluvné ustanovenia, ktoré sú v rozpore s výnimkami stanovenými v článku 5 ods. 2 a 3 tejto smernice, sú od počiatku neplatné.
- 54 V druhom rade je podľa článku 5 ods. 3 držiteľ licencie oprávnený zistiť myšlienky a princípy, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok počítačového programu, ak tak koná pri niektorom z úkonov zavádzania, predvedenia, prevádzkovania, prenášania alebo ukladania, ktoré je oprávnený vykonať.
- 55 Z toho vyplýva, že tieto myšlienky a princípy možno zistiť v rámci úkonov, ktoré sú povolené licenciou.
- 56 Navyše z odôvodnenia 18 smernice 91/250 vyplýva, že osobe, ktorá má právo používať počítačový program, nemožno brániť v činnosti potrebnej na skúmanie, štúdium alebo testovanie fungovania programu pod podmienkou, že tieto činnosti neporušujú autorské právo k danému programu.
- 57 Ako uviedol generálny advokát v bode 95 svojich návrhov, v tomto ohľade ide o úkony uvedené v článku 4 písm. a) a b) smernice 91/250, ktorý stanovuje výlučné práva nositeľa práv robiť alebo povoľovať určité úkony, ako aj o úkony podľa článku 5 ods. 1 smernice, ktorý sa vzťahuje na úkony potrebné na použitie počítačového programu oprávneným nadobúdateľom v súlade so zamýšľaným účelom, vrátane opravy chýb.
- 58 V súvislosti s týmto posledným ohľadom sa v odôvodnení 17 smernice 91/250 spresňuje, že úkony potrebné na toto používanie, ktoré spočívajú v zavádzaní a prevádzke, nesmú byť zmluvne zakázané.
- 59 Z toho vyplýva, že nositeľ autorského práva k počítačovému programu nemôže pomocou licenčnej zmluvy zabrániť osobe, ktorá túto licenciu nadobudla, zisťovať myšlienky a princípy, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok tohto programu, ak vykonáva úkony, ktoré je podľa danej licencie oprávnená vykonávať, alebo úkony potrebné na používanie počítačového programu, ktoré spočívajú v zavádzaní a prevádzke, a pod podmienkou, že tieto úkony neporušujú výlučné právo nositeľa autorského práva k danému programu.
- 60 Pokiaľ ide o túto poslednú spomenutú podmienku, článok 6 ods. 2 písm. c) smernice 91/250 týkajúci sa rozkladu (dekompilácie) totiž spresňuje, že rozklad nemôže odôvodniť, aby informácie získané jeho použitím boli využité na vývoj, výrobu alebo odbyt počítačového programu v podstate podobného v jeho vyjadrení, alebo na akékoľvek iné úkony, ktoré porušujú autorské právo.
- 61 Takže treba uviesť, že nemôže dôjsť k porušeniu autorského práva, keď, tak ako vo veci samej, oprávnený nadobúdateľ licencie nemal prístup k zdrojovému kódu počítačového programu, na ktorý sa táto licencia vzťahuje, ale len študoval, skúmal alebo skúšal fungovanie tohto programu na účely reprodukovania jeho funkcionality v druhom programe.
- 62 Za týchto podmienok treba na šiestu a siedmu otázku odpovedať tak, že článok 5 ods. 3 smernice 91/250 sa má vykladať v tom zmysle, že osoba, ktorá získala rozmnoženinu počítačového programu na základe licencie, je oprávnená bez súhlasu nositeľa autorského práva uvedený program skúmať, študovať alebo skúšať jeho fungovanie na účely zistenia myšlienok a princípov, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok programu, ak vykonáva úkony, na ktoré sa vzťahuje daná licencia, alebo úkony potrebné na používanie počítačového programu, ktoré spočívajú v zavádzaní a prevádzke, a pod podmienkou, že tieto úkony neporušujú výlučné právo nositeľa autorského práva k danému programu.

O ôsmej a deviatej otázke

- 63 Vnútroštátny súd sa svojimi otázkami snaží v podstate zistiť, či sa má článok 2 písm. a) smernice 2001/29 vykladať v tom zmysle, že prebratie niektorých prvkov opísaných v užívateľskom manuáli počítačového programu chráneného autorským právom do iného počítačového programu alebo užívateľského manuálu k tomuto programu predstavuje porušenie autorského práva k prvému uvedenému manuálu.
- 64 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že užívateľský manuál k počítačovému programu spoločnosti SAS Institute je literárnym dielom chráneným v zmysle smernice 2001/29.
- 65 Súdny dvor už rozhodol, že rôzne časti diela požívajú ochranu podľa článku 2 písm. a) smernice 2001/29 pod podmienkou, že obsahujú určité prvky, ktoré sú vyjadrením vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora tohto diela (rozsudok zo 16. júla 2009, Infopaq International, C-5/08, Zb. s. I-6569, bod 39).
- 66 V prejednávanom prípade kľúčové slová, syntax, príkazy a kombinácie príkazov, voľby, predvolené hodnoty a opakovania sa skladajú zo slov, čísel a matematických koncepcií, ktoré, ak sú posudzované samostatne, nie sú samy osebe vlastným duševným výtvorom autora tohto počítačového programu.
- 67 Až výber, umiestnenie a kombinácia týchto slov, čísel a matematických koncepcií umožňujú autorovi vyjadriť svoju tvorivosť originálnym spôsobom a dospieť tak k výsledku – užívateľskému manuálu k počítačovému programu –, ktorý je duševným výtvorom (pozri v tomto zmysle rozsudok Infopaq International, už citovaný, bod 45).
- 68 Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či prebratie týchto prvkov predstavuje prebratie vyjadrenia vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora užívateľského manuálu k dotknutému počítačovému programu, o ktorý ide vo veci samej.
- 69 V tejto súvislosti musí byť z hľadiska smernice 2001/29 preskúmanie prebratia týchto prvkov z užívateľského manuálu k počítačovému programu rovnaké bez ohľadu na to, či ide o vytvorenie druhého programu alebo užívateľského manuálu k tomuto druhému programu.
- 70 Preto so zreteľom na predchádzajúce úvahy treba na ôsmu a deviatu otázku odpovedať tak, že článok 2 písm. a) smernice 2001/29 sa má vykladať v tom zmysle, že prebratie niektorých prvkov opísaných v užívateľskom manuáli počítačového programu chráneného autorským právom do iného počítačového programu alebo užívateľského manuálu k tomuto druhému programu môže predstavovať porušenie autorského práva k prvému uvedenému manuálu, ak, čo musí overiť vnútroštátny súd, sú takto prebraté prvky vyjadrením vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora užívateľského manuálu k počítačovému programu, ktorý je chránený autorským právom.

O trovách

- 71 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

- Článok 1 ods. 2 smernice Rady 91/250/EHS zo 14. mája 1991 o právnej ochrane počítačových programov sa má vykladať v tom zmysle, že ani funkcionálna počítačového programu, ani programovací jazyk a formát dátových súborov používaných v rámci počítačového programu**

na využívanie niektorých jeho funkcií nepredstavujú formu vyjadrenia tohto programu a z tohto dôvodu nie sú chránené autorským právom k počítačovému programom podľa uvedenej smernice.

2. Článok 5 ods. 3 smernice 91/250 sa má vykladať v tom zmysle, že osoba, ktorá získala rozmnoženinu počítačového programu na základe licencie, je oprávnená bez súhlasu nositeľa autorského práva uvedený program skúmať, študovať alebo skúšať jeho fungovanie na účely zistenia myšlienok a princípov, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok programu, ak vykonáva úkony, na ktoré sa vzťahuje daná licencia, alebo úkony potrebné na používanie počítačového programu, ktoré spočívajú v zavádzaní a prevádzke, a pod podmienkou, že tieto úkony neporušujú výlučné právo nositeľa autorského práva k danému programu.
3. Článok 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti sa má vykladať v tom zmysle, že prebratie niektorých prvkov opísaných v užívateľskom manuáli počítačového programu chráneného autorským právom do iného počítačového programu alebo užívateľského manuálu k tomuto druhému programu môže predstavovať porušenie autorského práva k prvému uvedenému manuálu, ak – čo musí overiť vnútroštátny súd – sú takto prebraté prvky vyjadrením vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora užívateľského manuálu k počítačovému programu, ktorý je chránený autorským právom.

Podpisy